

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

FEN - EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

BÖLÜMÜ

KIBRIS'TA YAŞANAN CANLI HATIRALAR

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

HAZIRLAYAN

İpek YABAN

970111

DANIŞMAN

Doç. Dr. Bülent YORULMAZ

Lefkoşa-2001

ÖNSÖZ

Hazırlamış olduğum bu çalışmada 1958-1974 yılları arasında Kıbrıslı Türklerin yaşamış olduğu tarihi olayları kapsamaktadır. Yaptığım araştırmalara göre tarih kitaplarında anlatılanlardan daha fazla bir bilgiye sahip oldum. Bana anlatılan her olayı hayretler içinde dinlerken yüzlerdeki o ifadeleri asla unutmayacağımı biliyorum. Yaşadıkları her korku dakikaları, heyecanları, üzüntü ve sevinçleri onlarla birlikte bende yaşıyorum. Kıbrıslı Türklerin bu günlere gelebilmelerindeki çabayı hırsı ve kararlılığı bu çalışmada bizzat kendim de hissettim. Evlerimiz yıkılmış, binlerce şehit vermiş olsak ta herkesin ortak bir düşüncesi olan her şeye rağmen pes etmeden sonuna kadar direndiğimiz gerçeğidir. Bu topraklara nasıl sahip olduğumuzu anlamanın en iyi yolu olarak böyle bir çalışmanın gerekli olduğuna inanıyorum. Anavatanımız olan Türkiye'nin bize sahip çıkıp elinden gelen tüm yardımları esirgmeden yaptığını asla inkar edemeyiz. Benden sonra gelecek arkadaşların önce bizim çalışmalarımızı okumalarını ve kendilerinden böyle bir çalışma yapmalarını tavsiye ederim. Ben bu çalışmayı yaparken büyük bir haz duydum ve çok onurlandım. Bu çalışmada adı geçen herkese teşekkürü bir borç bilirken şehitlerimizi rahmetle anarım. Doç. Dr. Bülent Yorulmaz Hocam'a bu çalışmayı yapmamı sağladığı için saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

İpek YABAN

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Önsöz

İçindekiler

Giriş.....	1
1958 YILI ANILARI.....	3
Meryem OKCAN.....	4
İbrahim ÖZKAN.....	5
1963 YILI ANILARI.....	6
Ali NEŞESİBOL.....	7
Nihat YABAN.....	8
Alçın VOLKAN.....	9
Güven AYBARS.....	10
Alçın VOLKAN.....	11
1974 YILI ANILARI.....	12
Nihat YABAN.....	13
Ali NEŞESİBOL.....	14
İbrahim ÖZKAN.....	15
Arkın ERTAYLAN.....	16
Gülay TAŞKENT.....	18
Emine YABAN.....	20
Serim ALKIM.....	21
Özdemir ZAIPOĞLU.....	22
Yusuf ALKIN.....	24
Hüseyin YABAN.....	26
Emine YABAN.....	29
DİZİN.....	31
Yer İsimleri.....	31
Kişi İsimleri.....	32

GİRİŞ

Kıbrıs konusunun özünü anlamak için Enosis'in anlamını kavramak gerekir. Enosis, Kıbrıs Rumları ile Yunanlıların Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlama hareketidir. Bu hareketin kökeni ise XIX. yüz yılın başlarında ortaya atılan yayılımcı Yunanistan politikası "Megali idea'dır".

"Büyük ideal" anlamına gelen bu yayılma politikası tarihte Makedonya hükümdarlığını kuran Büyük İskender gibi beş deniz ve iki kıta üzerinde bir büyük Yunan Devletinin kurulmasını amaçlar.

20 Ekim 1950'de Başpiskopos seçilen Makarios, bu ideal uğrunda "Milli emellerimiz için çalışacağıma ve Kıbrıs'ın anavatan Yunanistan'a bağlanması politikamızdan asla feragat etmeyeceğime dair kutsal yemin ederim" şeklindeki yemininden sonra bu göreve başlamıştır.

Ve Makarios bu yeminine sadık kalarak 1 Nisan 1955'te tedhiş hareketine başlayan EOKA (Ethniki Organosis Kypriou Agoniston) isimli yeraltı örgütünün önde gelen kurucuları arasında yer almıştır. Bu örgütün amacı Enosis'in gerçekleşmesini önleyen engelleri ortadan kaldırmak için planlar yapmak ve terör faaliyetlerini yürütmektir.

Bu amaçla faaliyetlerini artırarak sürdüren EOKA, öldürdüğü ve yaraladığı birçok Türk yanında altı bin Kıbrıslı Türkü de 33 köydeki evlerinden kovarak mallarını tahrip etmişti. Bunun yanında EOKA, Enosis'i benimsemeyen 400 de Rum öldürmüştü.

Rumlar Enosis'i gerçekleştirebilmek amacıyla, önce İngilizler'e ve daha sonra kendilerine asıl engel olarak gördükleri Kıbrıs Türklerine karşı silahlı saldırılara girişmişler; bu arada konuyu pek çok kez Birleşmiş Milletlere götürerek bu hedeflerine varmaya çalışmışlardı.

Tedhiş , ve politik oyunlarla Kıbrıs'ı Yunanistan' a bağlama emellerine varamayacaklarını anlayan Rumlar, 1959'da varılan Londra ve Zürih Anlaşmalarıyla

Türk ve Rum halklarının ortaklığına dayalı bir Cumhuriyet kurulmasını kabul etmiş görünmekle birlikte, bunu Enosis yolunda sadece geçici bir dönem ve bir basamak olarak kabul ettiklerini de açıklamaktan çekinmemişlerdi.

İki halklı ortaklık Cumhuriyetinin 21 Aralık 1963'te Rum ortak tarafından gasp edilmesinden sonra, 4 Mart 1964'teki birleşiminde Güvenlik Konseyi 186(1964) sayılı kararı alarak adaya kısa ismi UNFICYP olan çok uluslu bir Barış Gücü gönderilmesine karar verdi. Ancak bu güç 20 Temmuz 1974 Barış Harekatı'na kadar geçen süre zarfında, Kıbrıs Türkü'nün maruz bırakıldığı çeşitli saldırıları ve baskıları önlemekten aciz kaldı. Üstelik varolmayan bir Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti'ne atıfla ve bu hükümetin tüm ada sathında egemen olduğunu vurgulamakla, sözkonusu karar; Kıbrıs konusunda günümüze dek alınan tüm kararları bağlayıcı bir nitelik arzemiş ve sonuçta da Kıbrıs konusunun çözümsüzlüğünde en büyük etkenlerden biri olmuştur.

1958 YILI ANILARI

"Ben üçüncü çocuğuma hamileydim. Kocam 1958 yılında İngiliz hükümeti için çalışıyordu. O dönem Rumlar İngiliz idaresine karşı bazı faaliyetler içersine girmişlerdi. İngiliz hükümeti yardımcı polisleri ihtiyacı duymuş ve birçok Türk bu göreve alınmıştı. Kocam da bunlardan biriydi. Rumlar hergün bir olay çıkartıyor, biz evimizden çıkamıyor, bir köyden diğer köye gidemiyorduk. Rumlar ele geçirdikleri Türkleri gizlice öldürüp gömüyorlardı. O zamanlar biz Baf kasabasında oturuyorduk. Ben Goloni'liydim hatırladığım kadarıyla soğuk bir Kasım akşamı çok geç bir vakitte kocam eve geldi. Çok endişeliydi. Ortalık karışmıştı. Bana sakın olmamı gebeyim diye hiçbir şeyi merak etmemi söyledi. Bana "yarın sabah görevliyim bir İngiliz kadını Lefkoşa'ya götüreceğim dedi. O an içime bir kurt düştü. Onun gitmemesini çok istedim. Beni yatışdırdı. Sabah çocuklarını sevdi ve bana veda eder gibi evden ayrıldı. Giderken " hiç merak etme, endişelenme ben bir şey olmaz" dedi. Ama buna kendisinin inanıp inanmadığını hiç öğrenemedim. O gün Rumlar geçecekleri yola mayın koydular. Yerşubu köyü girişinde arabayla mayına bastılar ve patladı. Eşim orada şehit oldu. Beni çocuklarım için bundan daha büyük bir kayıp olamazdı. Türk bayrağına sarılı cenazesi o kadar kalabalık oldu ki onun bu kadar çok seviliyor olması bana biraz teselli oldu. Üç çocuğumu hiç kimseye muhtaç etmeden yetiştirdim. Zamanla kocamın şehit oluşundan gururlanmasını da öğrendim."

Meryem OKCAN
Bostancı

“1958 yılında T.M.T. kurulmuştu. Limasol’da A petek, B petek ve E petek adlı bölükler kuruldu. Bu bölüklerde beş kişiden fazla yoktu. Bu beş kişi kendilerinden hariç kimseyi tanımazdı. Ben E petek bölümünde idim. Numaram ise dokuzdu. Olaylar başlamıştı ve bir Türk vurulduğu zaman petek beyinden aldığımız amirle önümüze çıkan Rumları ya döverdük yada öldürürdük. Kağıt fabrikasında çalışan İsmail Canbulat ve Hüseyin Safkude Rumlar tarafından öldürülmüşlerdi. O gün ben ve üç arkadaşım yol kesmek için görevliydik. Silahlarımız yoktu. Benim elimden bir su borusu vardı. Saklanmıştık. Bir Rum motosikleti ile geçerken elimde tuttuğum boruyu tekerleklere fırlattım. Motorda dengesini kaybeden Rum yere düştü. Ben ve arkadaşlarım o rumu alıp köprüden attık. Haliyle orada can verdi.”

İbrahim ÖZKAN (65)
Güzelyurt

1963 YILI ANILARI

“1963 yılında köyümüzde (Piroyi) Rumlarla çatışmaya başladık. Babamı ve üç akrabamızı bu çatışmada kaybettik. Köyümüz Rumlar tarafından işgal edildi. Çok güç durumda kaldık. Günlerce saklandık. Aç ve susuz kaldık. Piroyi köyünün yakınındaki en büyük Türk köyü olan Akıncılar vardı. İkimizden biri bir gece gizlice Akıncılara gider. Yardım istemişti. O arkadaşımızın şimdi hatırlamıyorum ama bize haber iletmış ki “telsizle Lefkoşa’ya durumu bildirmişler ve İngiliz Barış Gücü bizi alıp Akıncılar köyüne götüreceğini derhal hazırlanmamız gerektiğini bildiriyor. “Ve İngiliz Barış Gücü bizi aldı. Akıncılar köyüne getirdi. Bir yıl orada kaldık. Ben ve dokuz arkadaşım bu köyden kaçırarak gizlice Lefkoşa’ya geldik. Ve gönüllü olarak asker olduk.

Ali NEŞESİBOL (67)
Girne

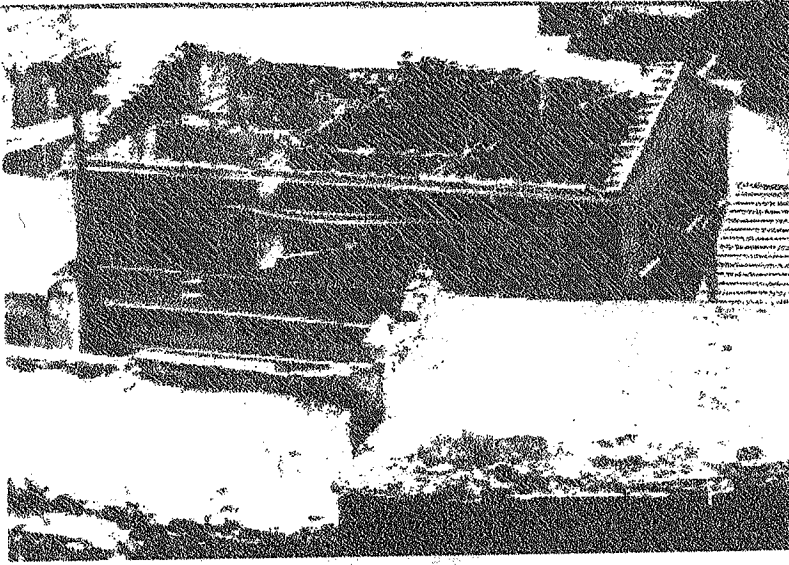
“Ağustos 1963 yılında belki insanın asla başına gelmesini istemediği en büyük acıyı ben yaşadım. Hanımım doğum yapmıştı. Bizim ikiz kızlarımız olmuştu. Rumlar bize saldırmış, biz erkekler mevzilere dağılmıştık. Günlerce Rumlarla savaştık. Dolayısıyla ne çocuklarım ne de hanımım ile ilgilenemedim. Çocuklarımdan bir tanesi hastalanmış haber göndermişlerdi. Hanımım çocuğu kurtarmak için oturduğumuz kasaba olan Baf’ dan Ayani’ye kaçırarak zorunda kaldı. Bu kaçış sırasında çocuğum aniden fenalaştı ve öldü. Diğer çocuğum da aynı hastalığa yakalanmıştı. Ama onun yanında olduğum için çocuğumu hastaneye yetiştirdim. Doktorların tek yaptığı şey dilinin altına mürekkebi damlatmak oldu. Şimdi çok sağlıklı ve bana iki torun verdi. Keşke diğer kızım da yaşıyor olsaydı.

Nihat YABAN (71)
Zümrütköy

“1963-64 yılları Rumların Türkleri top yekün imha etme ve E.N.O.S.I.S hayallerini gerçekleştirmek için başlattıkları savaşın en ürkütücü başlangıç yıllarıydı. 21 Aralık 1963’de önce Lefkoşa’da sonra yavaş yavaş tüm ada çapına yayılan ve çok kahpece vahşice köylere, kasabalarda kadın, çocuk, yaşlı demeden imhaya başladılar. Sivil Kıbrıslı Türk halkı eğitimsiz, mevzisi olmayan ve haberleşme imkanı yoktu. Rumlar Türk köylerini ve kasabalarını tek tek sorarak Yunan Subay ve askerlerinin öncülüğünde günlerce top ve mermi yağmuruna tutarak toprak ve imha katliam politikası güdüyordu. 2 mart 1964 Cumartesi günü Baf’ta idik. Türk mücahitler ve Rumlar meskun savaşa girişmiştir. Çok Rumun öldüğü ve 500-600 Rum Türk mücahitlerinin eline esir düşmüştü. Barış gücünün baskıları ve Türkiye’den gelen emirle Rumlar iade edildi. Pazar akşamı Rum komutanı Türk tarafına haber göndererek Baf’ın 6 saat içinde yerle bir olacağını bildirir. Tam 48 saat çarpıştık. Ve bizler Yunan ve Rum askerler ,e karşı şeref ve namusumuzu koruduk.”

Alçın VOLKAN (43)
Güzelyurt

“1963 yılı Haziran ayıydı. Baftaydık bir sabah annem beni, abimi ve kız kardeşimi yanına çağırır. Bizim evimiz çok odalı bir evdi. Bu odaların birine bazı insanların gelip oturacağını ve bizimde o odanın etrafında olmamamızı istediğini söyledi. Biz ne olduğunu anlamamıştık. Ama kimlerin bizim evimizde olduğunu merakda etmiyor eğildik. Oda öyle bir şekilde idi ki giren ve çıkan arka kapısını kullanıyor. Eve açılan kapıyı ise kilitli tutuyorlardı. Ben bir gün çok merak edip kapının anahtar deliğinden içeri baktım. Odada en az on tane adam vardı. Odanın penceresi baktığı için sık sık kapatılıyordu. Bense o kadar çok insanın odada ne yaptıklarını merak ediyordum. Annemin başka insanlarla konuşmalarını büyük bir dikkatle dinlemeye başladım. Konuşmalarından içerdeki adamların Rum esirleri olduklarını öğrendim. Bazen içeriden bağırıtı sesleri, ağlama ve inleme seslerinin geldiğini hatırlıyorum. Annem bu esirlerin evimizden gitmeleri için elinden geleni yaptı ve “çocuklarıma buları yaşatmayın”dediğini bile duymuştum. Sonunda gittiler ama o sesler halen şanki kulaklarımdadır. Büyüdüğüm zaman anneme bu durumu sorunca bana “Rumların ellerine geçen Türkleri gizlice öldürüyorlardı. Buna karşılık Türklerde bir teşkilat kurmuşlar (T.M.T.) ve bu teşkilata mensup insanlar Rumları çekip sorguluyorlardı”. Bizim evimize getirdikleri o adamları da sorguya çektikleri Rumlar olduğunu öğrendim.”

Güven AYBARS (45)
Güzelyurt

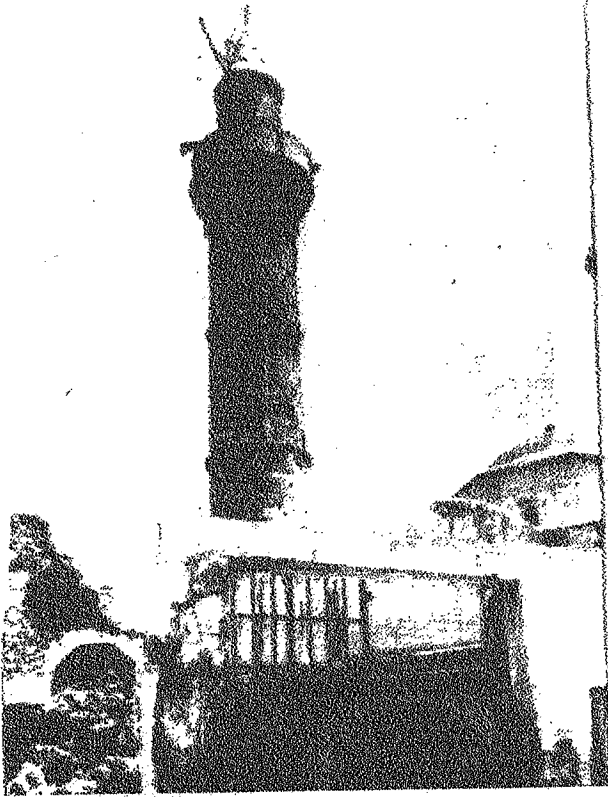
“9 Mart 1964 yılı Pazartesi sabahı saat 6 sularında kasabamız olan Baf'ın camii minaresine bir bazuka mermisinin isabet etmesi ile olaylar başlar. Ben mevzide idim. Mezarlık ve Maurali bölgesinde çarpışıyorduk. İrfan Pamayalı'nın evinde çarpışan mücahitlerin tüm düşen mevzilerden habersiz akşama kadar burada çarpıştılar. Sayısız Rum ve Yunan askerlerini yollara serdiler. Biz çarpışmaya devam ederken Maurali'de bulunan İrfan Pamayalı, Fodi, Lazona ve 20'ye yakın arkadaşımız şehit düştü. Ben ve Ali Yalluri bu mevziden 4 yaralı arkadaşımızla sağ kurtulduk.”

Alçın VOLKAN (43)
Güzelyurt

1974 YILI ANILARI

“1974 Temmuz ayında Rumlar kendi aralarında çatışmaya başladılar. Ben mücahitlik yapmaktaydım. Rumların tek hedefi Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamak. Rumlar kendi aralarındaki çatışmayı Türklerin üzerine döndürdü. Bütün Türk köylerine girmeye, yakıp yıkmaya başlamışlardı. Rumlar bize saldırmış Baf'ı işgal etmişlerdi. Türk evleri otomatik tüfeklerle taramaya başlamışlardı. Evde olanları zorla dışarıya çıkartıyor, dışarıda olanları ise acımiyor öldürüyorlardı. Kadın, çocuk demeden tekme, tokat döve döve esir alıyorlardı. Ben mevzideydim. Mustafa Çavuş benim yanımdaydı. Bizim yanımıza İbrahim komutan gelmeye çalışırken Rumlar onu görür. Mevzilere ateş açarlar. Ateş sırasında İbrahim Komutan başından yararlanır. Her tarafı kan içindeydi. Bizimle konuşamıyordu. Baygın bir haldeydi.komutanımı sırtıma aldım e,ve mevziden uzaklaşmak için koşmaya başladım. Tek düşündüğüm şey onun yaşamasıydı. Rumlar bize ateş açmışlardı. Bu ateşin içinden zorda olsa kurtuldum. Komutanımı hastaneye yetiştirdim. Onu yaralı bir halde bıraktığımda yaşayacağından pek ümitli değildim. Ben tekrar mevzime geri döndüm. Hatım boyunca unutmayacağım tek şey komutanımın yaşadığını söyledikleri andır.”

Nihat YABAN (71)
Zümrütköy

“20 Temmuz 1974 sabahı Türk askerleri adaya çıkarma yapar. İlk hareket sabahı 05.00’de idi. Ben dağdaki mevzilerden olayları takip ediyorduk. Rumlarla Gönypelide savaşıyorduk. Havan ve tüfek atışları mevziyi gece çok geç bir saatte basar. Yanında bulunan dört asker açılan kurşun yağmurundan kurtulamaz ve şehit oldular. Bir çok komutanımızda ağır yaralılara müdahale edemedik ve sabaha kadar yanımızda kaldılar. Onlarla yardım etmek üzere iken Rumlar saldırdı. Bizde onlardan beş kişisini öldürdük ve birkaç esir almıştık. Onları sorgulamamızda bize onları öldürmemiz için yalvardıklarını hatırlarım. Biz onlara iyi davrandık ve onları da karargaha gönderdik. Harekatın ikinci günü komutanımızla birlikte saat 13 gibi dört saatlik biz taarruza geçtik. Çok kanlı bir savaş olmuştu. Bizler çok Rum öldürdük. Türklerde yaralı çok vardı. Rum Bozdağını ele geçirdik ve ben Rum bayrağını indirip Rum Bozdağına Türk Bayrağını büyük bir sevinçle diktim. Bu çarpışmalarda yüzbaşım ve dört er kahramanca savaştı ve şehit oldular.”

Ali NEŞESİBOL (67)
Girne

"15 Temmuz 1974 yılında seferdeydim. Roket atar nişancısıyım. Grevim bana verilecek hedefleri imha etmektir. Rum havancılarının hedefi Türk K.O.K. içki fabrikasıydı. Ben bu hedefi yok etmek istedim. Ama bana verilen emirde taarruza geçmek yoktu. Bana başka bir hedef verilmişti. Bu hedefe doğru giderken Rumları atışı sırasında göğsümden vuruldum. Yaralanmıştım ve silahımı arkadaşım Kemal'a teslim ettim. Bölük komutanı beni hastaneye götürmesi için Özgün adında ki bir askeri görevlendirmişti. Bölüğümüz ateş altında idi. Hastaneye gidince bana iki doktor baktı. Kurşun göğsüme saplanmıştı. Doktorlar personel olmadığı için ameliyat edemeyeceklerini söylediler. Beni Özdemir Kahvesinin bodrum katına yolladılar. Bodruma girince gördüğüm manzarayı hayatım boyunca unutamayacağım. Ali ve Selim adlı iki arkadaşım orada gözlerimin önünde öldüler. Üç-dört saat sonra bizi hastanenin avlusuna götürdüler. Benim durumum ağır olduğu için ki Yunan askeri ile Limasol Hastanesine gönderildim. Hastanede bulunan Rum cerrah beni tedavi ederken ne uyuşturucu ne de bayılttı. Eline bir masa alıp göğsümdeki mermi yarasının içine soktu. Masa ile kurşun çıkarmaya çalıştı. Tabi yine beni uyuşturmamıştı. Kurşunu çıkaramayınca neşterle yaradan dört parmak aşağıya kadar yırttı. Bana acı çektirmek için parmağı ile yırttığı yeri daha da büyütmeye çalışıyordu. Orada bulunan bir kız "bu sizin yaptığınız insanlık dışı" deyip onu itmişti. Bana gereken yardımı yapmıştı. 17 gün orada kaldım. Daha sonra bizi top sahasına götürdüler. O sahanın içinde iki gün kaldık. Yaşlılar ve çocukları serbest bırakmışlardı. Geriye kalan herkes esir olarak almışlardı. Artık taraflar belli olmuştu. Güneyden, Kuzeye kaçışlar başlamıştı. Ben ve Ali Fikret bir arabanın bagajına gizlenerek Kuzeye geçmeyi başardık. Bizi tek üzen şey malül gazi sayılmak bir yana gazi bile sayılmamış olmamdır."

İbrahim ÖZKAN (65)
Güzelyurt

“1974 yılı 20 Temmuz sabahı arkadaşlarımızla sahada top oynuyorduk. Saat onbir gibi iki el silah sesi duyduk. Umursamadık. Arkasından taramalı tüfek sesleri duyuldu. Paniğe kapıldık. Ben ve arkadaşlarım evlerimize koşmaya başladık. Bana yaşlı bir adam savaşın başladığını söyledi. Biz Piskobu şimdi adı ile Yalova olan köyde yaşıyorduk. Bir bölümü Rum bir bölümü Türktü. Çocuk halimle (o zaman onlar yaşında idim.) savaşın ne olduğunu bilmiyor eve koşuyordum. Kapıyı bana babam açtı. Babam beni görünce annem ve kız kardeşimi sordu. Onların nerede olduklarını bilmediğimi söyledim. Babamın kulağında radio sürekli Makaryos düştü diye bana söyledi. Babam radio dinlerken ben yatakta o geceyi atlattık. Bir iki gün geçti. Evde yiyecek kalmamıştı. Nenemin evi bizim evin arkasındaydı. Babam beni oraya gönderdi. Oradan yumurta aldım babam evden ekmek olmadığı için beni bakkala gönderir. Bende evden çıktım. Bakkala giderken Landroveri (askeri aracı) görerek çocuk aklımla evleğin içine koktuğum için girdim. Landrover geçince bakkala gittim. Bakkalın içi darmadağındı. Prinçler, şekerler yerlerde camlar kırılmış ve hiç kimse yoktu. Tabi bu durumda ekmek bulamadım. Eve gittim babama gördüklerimi anlattım. Babam bana dönerek köyümüze düştü dedi. Artık saklanmaya başladık. Bir iki gün su ve makarna ile beslendik. Ben babama sigara yerine gazete sarıp veriyordum. Babam beni başka bir evin penceresinden içeri girip yiyecek birşeyler almamı istedi. O evin banyo odasının kapısı kapalı idi. 1963 yılında Rumların bir vahşeti aklıma geldi. 24 Aralık 1963 yılında Dr. Nihat İlhan eşi ve çocuklarını banyo küvetinde öldürmeleri gözümde canlandı. Korktum ve hiç bir şey almadan dışarı

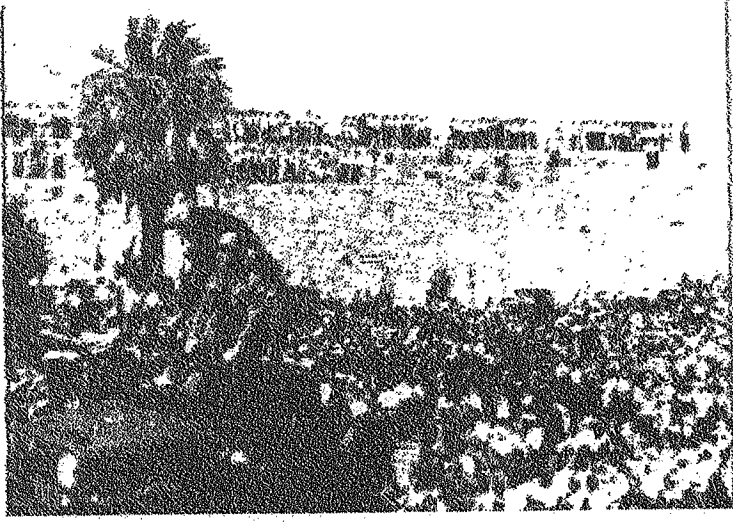
çıktım. Ertesi günü Rumlar evleri tek tek aradığını gördük. Bizim evimiz inşaat halinde idi. Rumlar silahlarla pencereleri, kapıları kırıp arama yapıyorlardı. Babamla ben yatağın altına saklandık. Bütün evlere girdiler. Tek bizim eve girmediler. Ölümden kıl payı kurtulduk desem yeridir. Çünkü bizi bulsaydılar şimdi bunları sana anlatamazdım. O gün böyle geçti. Gecesi kapımız çalınır. Babam açmaya gider yaşlı gocagarı ne oldu be Adnan Pisgobu düştü herkes İngiliz üstlerine sığındı. Karın ve çocuğunu seni öldü bilirler. Bende geldim bakayım” der. Altmış ve altmış yaşından büyük olan insanlara hayvanlarına bakmaları, istediklerini almak için izin verilmişti. Bir sonraki gün Kazım Dayı evine keçilerine bakmaya geldi. Babam Kazım Dayı’ya dışarıda duran araçları gösterdi. Babam Kazım Dayı’yı “sen van al, bende arabayı alalımda buradan kaçalım” der. İngiliz üstlerine gitmek için yola çıktık. Beni arabanın koltuğunun altına sakladılar. Babam korikah geçeceği sırada durdurmaya çalıştılar. Biz arkadan iki el ateş ettiler. Kurtulduk ve İngiliz üstlerine girdik. Annem kız kardeşim orada idi. Orada anneme bir çadır vermişlerdi. Bizde o çadırdaki kalmaya başladık. İngilizlerin bize verdikleri yemekle makarna, pirinç çorbası ve köpek bisküvisiydi. Bu şekilde tam 6 ay yaşadık. Türkiye bizi Adana’ya uçakla geçirdi. On beş gün Kız Lisesinde kaldık. Yatak, yiyecek ve hatta para bile verdiler. Antlaşma olunca şimdi yaşadığımız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine geldik.”

Arkın ERTAYLAN (37)
Zümrütköy

"20 Temmuz 1974 sabahı Limasol şehri salah sesleriyle uyandı. Uyandığım zaman amcam karısı ve çocuklarını alıp bize gelmiş bulduk. Evimizden ayrılmamamız söylendi. Öğleye kadar evde kaldık. Saat üç-dört gibi amcam bizi karargaha götürmek istedi. Telsiz vasıtasıyla bir haber aldık. Türkler Taksim sinemasında toplanacak diye. Evden ayrıldığımız zaman kurşunlar başımızın üstünden geçiyordu. Amcam Halil Özderya (Halil Kallo) T.M.T.'nin kurucularındandır. Babam ve nişanlım sivil mücahitler ve mevzilerde görevliyidiler. Limasol düşmüştü. Saat altı-yedi gibi hastaneye gitmemizi bildirdiler. Bildiren amcamdı. Sinemadan çıktığımız zaman ki havanın rengini asla unutamam. Sapsarı ve kıpkırmızı boğuk bir renk vardı. Başka mücahitlerin yardımı ile hastaneye toplandık. Kadın, yaşlı ve çocuklar hepimiz akşama kadar orada kaldık. Yunan askerilerinin bir tanesi camiinin kubbesine çıkıp oradaki Türk bayrağını yakmaya başladı. Kıbrıs Rum askeri onu görüp engellemeye çalıştı. Aralarında silahlı çatışma oldu. Birkaç Rum askeri epeyi çabadan sonra Yunan askerini kubbeden indirip bayrağımızı söndürdüler. Akşam olunca bize yiyecek bir şeyler verdiler. Geç bir vakitte bir mevzinin düştüğünü öğrendik. Bu mevzide benim nişanlımda vardı. Ve mevzide olanları hastaneye getirdiler. Yunana askeri esir aldıkları vatandaşlarımızı ve askerimizi golonla döverek ve eziyet ederek gözümüzün önünden geçirdiler. Kayınvalidem hastanede çalışırdı. Oğlunu bu esirlerin içinden alıp sakladı. Hemşireler gibi yardımcı olup esir düşmemesi için bir hemşire gömleği giydirdi. Benim bundan o zaman haberim olmamıştı. Sabaha kadar hastane avlusunda kaldık. Öğleye kadar bize bir şey yapmadılar. Akşama doğru bizleri evlerimize yolladılar. Nişanlım ise ölülerin toplandığı yerde ve yaralıların yanında kaldı. Hastanede oldukça çok yaralı ve ölü vardı. Doktor ve hemşireler yardım etmek isteyenleri içeri aldı. Ben ve iki görümcem gönüllü olarak gittik ölüleri bodrum katlarına taşıdık. Yaralıları boş yataklara yada odalara yerleştirdik. Kayınvalidem bana nişanlımın da hastanede olduğunu söylediğinde çok rahatlardım. Saat 2 gibi evime gidiyordum ki gördüğüm manzara beni çok korkutmuştu. Her taraf yıkılmış, ölüler yerlerde hele bir tanesi hiç aklımdan çıkmaz. Rumlar bomba atıkları sırada bir eve isabet etmiş.

Adamın başını yarısını parçalamış, iki ayağını da kopartmıştı. Bu durumda geri dönüp yardım istedim. Ama çok geçti geri döndüğümüzde ölmüştü. 2-3 gün her şey normal devam etti. Nişanlım ve dayımı İngiliz üstlerine kaçırdık. Orada uzun bir süre kaldılar sonra kaçak giden onları Kuzeye göndermeye kara verdik. O zaman bu işle uğraşan Lastikçi Cahit'le konuştuk 15 Kıbrıs Lirası her kişi başına istiyordu. Babam ve nişanlım bu yolla Kuzeye geçtiler. Kıbrıs Rum askerini aracılığı ile ben yengemi Kuzeye geçmemizi sağladılar bir gün boyunca aklımın hayalimin almayacağı yerlerden dolaştırılıp bir Rum barikatına getirildik. Yanımızda bulunan arabanın sahibi bir kadındı. Bu kadın arabadan inip Rum askeri direksiyonu alır. Barikat yakınında kadına direksiyonu verir ve size dur derlerse hiç durmadan sür dedi. Bizde hiç durmadan sürdük ve şu anki Türk topraklarına ayak bastık.”

Gülşay TAŞKENT (43)
Güzelyurt

“1974 yılında Baf kasabasında annemle birlikte evdeydik. Etrafta silah sesleri duyulmaya başlandı. Nişanlım ve babam Baf’a bağlı olan Kukla’da gamini (odun kömürü) dikmek için ağaç kesiyorlardı. Nişanlım bana sonradan anlattı ki savaşın başladığını Rumlardan öğrenmişlerdi. Babam ve nişanlım her şeyi bırakıp Baf’a yanımıza geldiler. Oğünü evimizde geçirdik. Eğer ertesi gün Türk evlerine zorla girmeye başladılar. Babam ve nişanlım mevziye gitmişti. Baf’ı işgal altına alındığını duyduk. Bir iki saat sonra bu haberin arkasına nişanlım eve gelir. Askeri kıyafetlerini, resimlerini yakar. Rumlar evlere ateş açıyor tüm halkı top sahasına topluyorlardı. Bizim eve geldikleri zaman yüzlerindeki o ifadeyi o kötü bakışlar asla unutamam. Dışarıda olan herkes öldürmüşlerdi. Herkes saklanıp toplamışlardı. Bir gün bir gece o sahada kaldık. Daha sonra kadınları ve çocukları serbest bıraktılar. Ben ve herkes oradan ağlamayarak ayrıldık. Bir iki saat sonra abib, nişanlım ve babam eve geldiler. Öğrenci ve yaşlı olanları serbest bırakıp asker ve polis olanları da esir aldıklarını söylediler. Nişanlım kıl payı kurtulmuş oldu.”

Emine YABAN (45)
Güzelyurt

“1974 yılında Polide yaşıyorduk. Savaş başlamıştı. Evlerimizi mevzi olarak kullanıyorlardı. Bizlerde okulun bodrum katına da saklanıyorduk. Eşim mevzideydi. Ben ve çocuklarım okulun bodrum katına sığınmıştık. Buradan dışarı çıkamıyorduk. Bodrum katını küçük bir penceresi vardı. Buradan dışarı çıkamıyorduk. Bodrum katının küçük bir penceresi vardı. Yorganlarla örtüysekte bizim burada olduğumuzu biliyorlardı. Ben ve çocuklarım ayrıca Ayşe isimli bir bayan pencerenin yanındaydı. Bizce ateş açtılar. Ben iki çocuğumu korumak için onların üzerine kapandım. Ateşi kesinceler yanımızda bulunan Ayşe'ye kurşunlar isabet etmişti. O anı asla unutamam. Tam boynundan vurulmuş ve anında ölmüştü. Çok yaralı vardı. Bende ayaklarımdan yaralanmıştım. Bizim o gün esir aldılar. Bir meydanlık yere götürdüler. Sabaha kadar yaralı bir şekilde oturduk. Çocuklar sürekli ağlıyorlardı. Hem açtılar hem su yoktu. Onları susturmaya çalışıyorduk. Tam bir gün çocuklarımız aç biz yaralı bir şekilde kaldık. Ertesi gün bizi serbest bıraktılar. Evimize gittik. Ama evlerimiz yağmalanmıştı. Eşim esir alınmıştı. Bizi bir kamyonun arkasında esir aldıkları yere götürdüler. Orada eşlerimizi görecektik. Ama tek şartları Rumca konuşacaktık. Benim eşim Rumca bilmiyordu. Eşim Türkçe konuşmakta ısrar edince oradaki Rum askeri bize silah çekti. Ben eşimi kurtarmak için askerler eşimin arasına girdim. Bu esnada Rum elindeki silahı tutuyordum. Bu kargaşadan sonra o günkü görüşmeler iptal edildi ve esirleri yereşubu kampına götürdüler. Onlarla görüşemedik. Haberleşmemiz ise mektupla olurdu İngiliz askerlerine yazdığımız mektupları veriyorduk. Onlar aracılığıyla da eşlerimiz bize mektup gönderiyorlardı. 65 gün böyle geçti radyodan esir alınanların serbest bırakılacağını duyuyorduk. Biz halen esir Polide esir idik. Kayınvalidem kurtarılmış bölge olan Lefkoşa'da beni ve iki çocuğumun yanına geldi. Birleşmiş milletler bizi bir otobüse yerleştirdi ve kuzeye geçmemizi sağladı. Eşimin bizi Lefkoşa'da karşıladı.”

Serim ALKIM (55)
Güzelyurt

“1946 Aydın (Ayani) – Baf’ta doğdum. Lise tahsilimi tamamladıktan sonra mücahitlik yaptım. 25 Aralık 1972 yılında Polis Teşkilatına yazıldım. Baf kasabası Türk ve Rum olmak üzere ikiye ayrılmıştı. Türk hacı Baf deniliyordu. Türk eski ismi Mutallo idi. Bomba tesiri yaratn bir haber duyduk Yunan cuntası Nikos başkanlığında Makarios’a darbe yapmış ve idareyi ele geçirmiştir. Haberlerde Makarios’un öldürüldüğü söylendi. Daha sonra İngiliz helikopteri ile Malta Adasına kaçırıldığı duyuruldu. Polisler ve mücahitler alarma geçtiler 20 Temmuz 1974 devresi Rumların amaçları adamızı Yunanistan’a bağlamaktı. Bu açıklama resmi olunca Türkiye 20 Temmuz sabahı barış hareketına başlar.başbakan Bülent Ecevit radyodan şu mesajı veriyordu “Türk Silahlı Kuvvetleri Kıbrıs’a indirme ve çıkarma hareketi başlamış bulunuyor demişti. Saat 13:00 kadar sevincimiz sürdü. O sıralarda Hacı Baf’ın kuzeyinde Maurali diye isimlendirilen Türk mevzilerine Rumlar ateş açmaya başlar. Mücahitlerimizde karşılık verince savaş başlamış olur. Savaş başladığında ben Eksilik denilen bölgedeydim. Mevzilerimize durmadan havan topu düşüyordu. Hava kararınca silah sesleri kesilmişti. Mevzide bulunana herkes sıra ile ailesini görmeye gitti. Sabahın ilk ışıkları ile yine silah sesleri artmıştı. O gün teslim olduğumuzun haberi gelmişti. Bizde mevzimizi bırakıp semtimize geri döndük. Ellerimizden silahlarımız aldılar. Hepimizi futbol sahasına topladılar. Akşam doğru herkesi evlerine gönderdiler. Türk bölgesinde Rumlar devriye yapıyordu. Koğuşlarda kalan mücahitleri ailelere misafir etmişlerdi. Bizim evimizde de altı mücahit kalıyordu. Bu durum 14 Ağustos 1974 tarihine kadar devam etti. 14 Ağustos günü

Türk Barış Kuvvetleri II. harekate başladı. Rumlar Türk bölgesini gelişi güzel taraması başladı. Biz başka bir evin odasına sığındık. Her yer sakinleşince dışarı çıktık. Rum askeri kapı kapı geçip tüm erkekleri tekrar futbol sahasına topladılar. Burada polis, mücahit ve komutan olmayan kişileri evlerine gönderdiler. Gelen otobüse bindirip Eksilikten Rum tarafına geçirdiler. Bizi doğrudan Yereşubu Askeri kampına götürdüler. Burada 65-70 kişiydik. Akşam yemeği olarak bize kaynamış patates vermişlerdi. Her akşam birimizi dövüyorlardı. Bir hafta böyle geçti. Haberleri bize oradaki bir Rum askeri Cuma yazılı gazeteyi tercüme ederek aktarırdı. Esir hayatımız 14 Ağustos-24 Eylül tarihleri arasında iyi kötü geçmişti. 24 Eylül gecesi Rum askerleri hırçınlaşmışlar bazı arkadaşlarımız çok kötü dövdükleri gibi bizlere o gece yemek verilmemişti. O gece bizi uyutmamak için koğuşların üzerindeki çinkolara taş atıyorlardı. 25 Eylül 1974'te bizi kampın eğitim alanında topladılar. tam rakam veremem ama yaklaşık 300 kişi kadardık. Meğer Rumlar Türk esirleri kendi esirleri ile değiştirecek ve bizi Lefkoşa'ya götüreceklerdi. 15 otobüsle Yereşubu kamından ayrıldık. Saat 14.30'da Lefkoşa'nın dışında bir bira fabrikasının yanındaki alana getirildik. Orada beklemeye başladık. Rum esirleri Ledra Palas'ta bir saat sonra bizde oraya gitmek için yola koyulduk. Rum esirlerle yer değiştirdik ve biz Türk tarafına geçtik bizi mücahitler sitesine götürdüler. Mücahitler sitesinde bizi karşılayanlar arasında Otonom Türk Yönetimi başkan vekili Dr. Nejdet Ünel ve Baf milletvekili Şemsi Kazım vardı. 4 Ekim 1974 yılında Akçay'da polis karakolunda göreve başladım. 11 Eylül 1978 yılında emekli olarak görevime sona erdi. Böylece yeni bir hayat döndüm.”

Özdemir ZAIPOĞLU (55)
Akçay

“22 Temmuz 1974 yılında bulunduğumuz bölge Poli’de esir alındık. Poli’de Rum ve Türk karışık yaşırdı. Bizi o gün okulun avlusunda topladılar. sivil bir Rum elinde iki el bombası tutuyordu. Onların pimlerini çekip bize atmaya kalkıştı. Orada Yunan yüzbaşı o adamın ne yapacağını anladı ve pimlerini yerine koyması için emir verir. Bu adam ısrarla bize saldırmak ister. Bunların üzerine sözü dinlemediğinden Yunan yüzbaşı silahı ile sivil Rum’u vurur. Bize dönüp bu bir harptir sizin burayı korumanızı bize almamızı söylediler. Siz görevinizi biz görevimizi yaptık. Şu andan itibaren burnunuz bile kanamayacaktır” der. Kadınların ve çocukları gönderdiler. Biz erkekleri ellerimizi başımızın üstünde ikişerli sıraya dizdiler. Pol’nin Rum tarafına götürülen bizi büyük bir barakanın içine koydular. Gece olduğun için birbirimizi seçemiyorduk. Rumlar ışıkları yakmamıştı çünkü karartma vardı. Bir Rum askeri alinde kibritle bizlerin yüzüne doğru yakarak nereli olduğumuz rumca soruyordu. Sıra genç bir çocuğa gelindi. Bu çocuk rumca bilmiyordu. Tabi bende bilmiyordum. Çocuğa nereli olduğunu sordu. Tabi çocuk rumca bilmediği için cevap veremedi ve sadece gülümsedi. Rum ısrarla soruyordu çocuk cevap vermiyordu. Rum çocuğa tokat atar. İkimizden biri dayanamayıp çocuğa türkçe olarak “nereli olduğunu sordu” der. Çocuk cevap verir ve Lefke’li olduğunu söyler. Rumun çok sinirlendiği gördük hemen çocuğu alıp barakadan dışarı çıkarttı. Bir çeyrek sonra o çocuğu fena halde dövmüşler ve yerde sürükleyerek getirmişlerdi. Sebep olarak ta bu Rum askerinin Lefke’de kendine ait üç şıro’su (buldozer) vardı. Türkler bu aletleri Rumlara karşı zırhlı olarak kullanmıştı. Bundan dolayı Lefke’lilere kızgındı. Bu barakanın içinde on gün kaldık. İlk günü böyle olaylı geçmişti. Geriye kalan 9 gün içinde başka bir olay yaşamadık. Dayak yiyen genci serbest bırakmışlardı. Bizi de Baf’ta Yereşubu kampına götürmüşlerdi. Oraya gittiğimizde 95 kişi idi. Burayı Yunan askeri tutuyordu. Her gün bizi iki nöbetçi bekliyordu. Birde iki defa bizi tuvalete nöbetçiler eşliğinde çıkartıyorlardı. Bunun dışında dışarı ile hiçbir bağımız yoktu. Buraya geleli iki hafta geçmişti. II. Harekatın başladığını 14 Ağustos 1974 yılında bulunduğumuz yere gelen Ruma askerleri çatışmalarda pek çok Türkün yaralı olduğunu kana ihtiyaç olduğunu gönüllü 10 kişi istedikleri söylediler. Aslında yaralı

olan Türkler değil yaralı olan Rum askerler kan aramıyordu. İçimizden hiçbir kişi gönüllü olmadı. Onlarda zorla 11 kişi aldılar. İlerinde bende vardım. Kanlarımızı aldılar ve bizi tekrar kampa geri getirdiler. Bize büyük bir ziyafet hazırlamışlardı. Ertesi günü içimizden 8 kişiye tuvalet ve banyoları temizlettiler hatta bir arkadaşımıza idrar kanalların tıkalı olduğunu onları çıplak elleri ile temizlemesini emretmişlerdi. Tam bir saat o çıplak elleri ile bir kanalı temizledi. Böylelikle tam 13 tane daha bu şekilde kanalları temizledi. Bir gün bizi otobüslere bindirdiler ve bizi Lefkoşa'ya getirdiler işte 65 gün böyle geçti.

Yusuf ALKIN (55)
Güzelyurt

"Rumlar 20 temmuz 1974 yılında Baf kasabasına Türk bölgesine kasabayı almak için saldırmışlardı. Kasabayı 1 gün 1 gece savunmuştuk. Rumlar asker ve silah bakımından daha fazla ve daha güçlü olduğu için kasaba teslim oldu. Ben o gün Rumların bizleri esir alacağını öğrendim zaman hemen nişanlımın kendisinin evine gittim. Orda askeri elbiseleri çıkarıp kuyu attım ve bana orda kayımbiraderim sivil elbiselerinden verip giyindim. Sonra Rum içine girip halkı esir alıp kasaba meydanına toplamaya başladılar. Rumlar köpek Türkler dışarı çıkın bağıyorlardı. Kapalı kapıların otomatik silahlarla tarayıp evlerin içerisine girip halkı esir alıp kasaba meydanına topluyordu. Ben sivil elbiseleri giydikten sonra Kaynımın evine tüfikle tarayarak kapıyı kırdılar ve dışarı çıkın köpek Türkler elinizi başınıza koyun kasaba meydanına toplanacaksınız bu bir emirdir diye bağıyorlardı. Bende evde bulunan tüm ailemi nişanlım, nişanlımın abisi, onu eşi, babamız, annemiz hepsi elimizi başımızın üstüne koyup. Rumların silah tehdidi altında evden çıkıp sokakta kasaba meydanına giden diğer halkımız gibi yürümeye başladık. Rumların silah tehdidi altında kasaba meydanına giderken meydanda Atatürk büstünün olduğu yerde vurulmuş yerde yatan bir asker arkadaşımız vardı. Korkulu bakışlar arasında ellerimiz başımızın üstünde meydana yürümeye devam ederken bir de yerde yine kasaba esnaflarından Tenekeci Sedat vurulmuş yol ortasında yatıyordu hiçbir şey yapamıyorduk. Kasaba halkını meydana topladılar. Tüfekleri üzerimize dikmişler hepimizi vuracaklarını söylüyorlardı. Bizlerde korku ve endişe içerisinde kızları çocukları serbest bırakmışlardı. Erkekleri top sahasının içerisine toplamış. Polisleri, askerleri, askeri komutanları ve öğrencilerin yaşlı erkeklerin ayrı gruplar halinde ayrılmasını istemişlerdi. Bende öğrenci gurubu içerisine ayrıldım. Esir aldıkları asker, komutan ve polisleri Yereşubu esir kampına götürdüklerini öğrendik. Yaşlıları ve öğrenci gruplarını kasaba içinde evlerine gitmelerini söylemişlerdi. Bende öğrenci gurubu içinde olduğum için evime, nişanlıma, anne-babamın yanına gittim. Kasaba içerisinde serbest dolaşıyorduk. Daha sonra çeşitli yollardan Güneyde kalan Türkler Kuzeye kaçmaya çalışıyorlardı. Kimileri başarıyordu, kimilerini Rumlar tutup güneye kaldıkları evlerine geri getiriyorlardı. Kasabadan ve etraf köylerden

kaçan Türklerin bir kısmı da İngiliz üstlerine kaçıyorlardı. Kukla köyünde yaşayan amcam ve ailesi Paramal İngiliz kampına sığınmıştı. Kasabaya bizlere haber gönderdi esir değişimi olduktan sonra İngiliz üstlerinde kamplarda kalan Türkleri, Türkiye gelip uçakla alıp Türkiye'ye getirecek. Ben bunu öğrendikten sonra babama dedim ki bende İngiliz Paramal kampına gideceğim oradan da Türkiye'ye gidecem ve tekrar Kuzey Kıbrıs Türk bölgesine amcam ve diğer Türkler gibi geçecem orda Türk askerinin Kuzey Kıbrıs'ta huzuru sağlamış bölgede yaşamak isterim dedim.

Babam ile oturup nasıl kaçacağımızı planlıyordum diğer taraftan nasıl nişanlım orda kalacaktı. Üzülüyordum aile içinde karar verdik ve dağlardan kaçıp üstlere oradan da Türkiye'ye geçip tekrar kurtarılmış bölgeye kuzeye gelecek ve oradan da ailemin kuzeye gelmesi için ne gerekirse yapacaktım.

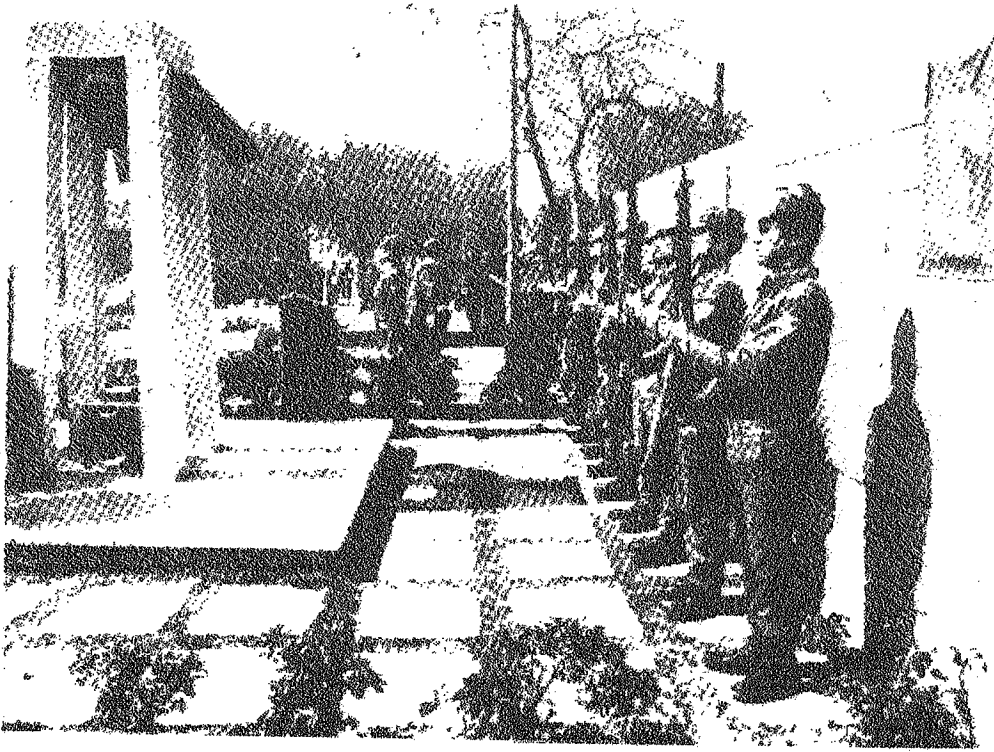

Kaçış gününü ve gecemi hiç unutmadım. Ailem ve babamı ile kaçmak için plan yapmıştık. Baştan İngiliz üstlerine gidecektim. Babam beni kasabadan gizlice çıkarıp Rum tarafına geçirdi Rumların arasına karıştık sakın Türkçe konuşma bizleri anlamasınlar diye uyarıyordu. Türk köyüne kadar getirdi. Oradanda İngiliz üstlerine nasıl gideceğimi tarif etti. O gün Aydoğan köyünden akşam üstüne yakın ayrıldım. Fasula köyüne ordan da Ayorgi köyüne gittim. Kış mevsimi idi, dereler akıyordu. Ayorgi köyüne geldiğimde orda arkadaşımın babasını da aldım. Akşamüzeri köyden ayrıldım. Dağlardan bütün gece bütün gece dağ yolundan yürüyerek paramol köyüne sabaha karşı saat 04.00'de vardım. İngiliz toprağı olan paramol köyünün altında ve üstünde iki bölgede çadır kurmuşlar gelen Türk insanlarını orda kalıyorlardı. O gece sabaha yakın çadır bölgesindeki gözcüler beni alıp geldiğini çadırlarda ailem var mı diye sordular, bende çadırlarda amcam Feyzi Hüseyin olduğumu söyledim. Sabah

olsun biz çağırır amcan ile seni görüştürürüz dediler. Bir çadırda bana battaniye verip sabah olmasını bekledim. Sabahleyin amcam ile görüştük. Çadırlarda bir gün bir gece kaldıktan sonra Türkiye uçak göndermişti. Çadırda kalan insanları beni amcamı ve ailesini Türk uçaklarına koyup Türkiye'ye Adana'ya getirmişlerdi. Bizleri Bekir Paşa Sapmaz Yurdu'na yerleştirdiler. Orda 20 gün kaldık. Daha sonra Mersin Limanından askeri gemiler eşliğinde feribotlar Mağosa Limanına şimdiki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne getirdiler. Kuzeye geldikten sonra tekrar Lefke'de askeri birliğe katıldım, çünkü ben asker idim 31 Ocak 1975 tarihinde askerlikten terhis oldum. Daha sonra tüm ailem, nişanım, annem-babam kardeşlerim dağlardan üç gün üç gece yürüyerek kuzeye kurtarılmış Türk bölgesine geldiler.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni sayesinde kurduk yaşatmaya ve yaşmaya çalışıyoruz.

Hüseyin YABAN (54)
Güzelyurt

“1974 yılında savaş başlamış, çatışmalar hızla sürmekteydi. Dört ay içinde ölümler, esir alınmalar sürdü. Kuzeye kaçak yollarla Türkler vardı. Çatışmalar durmuştu. Bizim bulunduğumuz Baf kasabasından kaçmak kolay değildi. Bir gün babam kahvede iken dağ yolunda insan geçiren öncüler gelmişti. 30 Kıbrıs Lirası karşılığında Güneyden-Kuzeye dağ yolundan insan geçiriyorlar. Babam duyunca kendisini, ben, abimin kayınvalidesi ve abimin baldızını alarak bu yolla kaçmak için otobüslerle Ayorgi köyüne gittik. Bir iki gün orada kalmıştık. Yola iki gurup olarak çıkmıştık. Bizim gurup otuz kişilikti. Diğer gurup yolda Rumlar tarafından yakalanıp geri gönderildi. Biz başarmış ve yolumuza devam ettik. Bu yolculuk üç gün üç gece sürmüştü. Hele geceleri oldukça zorluk çektik. Geceleri çok soğuk oluyordu. Yerde yattığımız için tedirgin olup uykusuz kalıyorduk. İkinci gece öncümüz yolu kaybetmişti ve bizi uçurumlu bir yerde geçirmeye çalışıyordu. İçimizden biri tutunamayarak uçurumdan yuvarlandı. Onu çağırıyorduk ama ondan ses yoktu. Hepimiz öldüğümü düşündük. Herkesin morali çok bozulmuştu ve yolumuza büyük bir korku ile devam ettik. Biz ilerlerken nasıl o uçurumdan çıktığını bilemem ama

onu önümüzde bulduk. Üstü başı yaralı bir halde idi. Herkes sevinmişti. Öncülerimizden biri ona yardım edip yolumuza devam ettik. İçimizde hamile olan bir bayan vardı. O kadar zorlu, bir yolculuk geçiriyorduk ki çocuğunu düşürdü. Üçüncü günün sabahı dördüydü ve bizi dikey bir uçurum kenarına altı dere olan bir yere getirdiler. Öncülerimiz bize gün ağarmadan bu uçurumdan inip dereyi gerektiğini eğer gün ağarır ve geçemezsek geri dönmek zorunda kalacağımızı söyledi. Hepimiz o uçurumu geçmek için büyük bir hızla inmeye başladık. İnerken bile içimizden birkaç kişi düşen taşlardan yaralanmıştı. Dereyi geçince Yeşilırmak (Günebakan) köyü diye bir yere vardık. Kuzeye geçmiş ve kurtulmuştuk. Bizi Türk askeri karşıladı.

Emine YABAN (45)
Güzelyurt

DİZİN

Yer İsimleri

Adana:	17,28
Akçay:	23
Akıncılar:	7
Ayani:	8, 22
Aydoğan:	27
Ayorgi:	27, 29
Baf:	4, 7, 8, 9, 10, 11, 18, 20, 21, 22, 24, 27
Bekir Paşa:	26
Ekşilik:	20, 21
Enosis:	2, 3
Fasula:	25
Goloni:	4
Gönyeli:	12
Kukla:	18, 25
Ledra Palas:	21
Lefke:	22, 26
Lefkoşa:	3, 4, 7, 9, 21, 23, 25
Limaso:	14, 17, 18
Mağosa:	28
Maurali:	11, 22
Mersin:	28
Mutallo:	22
Paramol İngiliz Kampı:	27

Paramol Köyü:	27
Piroyi:	7
Piskobu (Yalova):	16
Poli:	21, 24
Sapmaz Yurdu:	28
T.M.T.:	1, 10, 1
Türkiye:	1, 9, 17, 22, 27, 28
Yereşubu:	21, 23, 24, 26
Yeşilirmak:	30
Yunanistan:	1, 13, 22

Kişi İsimleri

Adnan:	17
Ali Yalluri:	11
Ayşe:	21
Dr. Nejdet Ünel:	23
Dr. Nihat İlhan:	16
Fodi:	11
Halil Özderya:	18
İrfan Pamayah:	11
Lastikçi Cahit:	19
Lazona:	11
Makarios:	1, 22
Tenekeci Sedat:	26
Mustafa Çavuş:	13